



ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Ing. Viery Horčicové a soudců JUDr. Jaromíra Klepše a JUDr. Vladimíra Gabriela Navrátila v právní věci

žalobkyně: **Z. Š.**
bytem X

proti

žalované: **Česká advokátní komora**
sídlem Národní 16, 110 00 Praha 1

o žalobě proti rozhodnutím žalované ze dne 19. 3. 2024, č.j. 10.01-000109/24-0003

takto:

- I. Žaloba **se zamítá.**
- II. Žalobkyně **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalované **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává.**

Odůvodnění:

I. **Předmět sporu, napadené rozhodnutí**

1. Žalobkyně žalované zaslala žádost ze dne 21.2.2024 o určení advokáta právní služby za úplatu dle § 18c zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii ve znění ve znění do 31. 3. 2025 (dále jen Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.

„zákona o advokacii“). V žádosti uvedla, že požaduje určení advokáta pro soudní řízení vedené u Ústavního soudu o ústavní stížnosti proti rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 20.12.2023, čj. 8 As 251/2023-19. Uvedené podání následně žalobkyně vůči žalované doplnila, a to „průvodním dopisem“ ze dne 13.3.2024 (žalované doručeno dne 14.3.2024), kterým žádala o jedno nové určení advokáta k poskytnutí právní služby, a ve třech případech doplňovala předchozí žádosti o určení advokáta k poskytnutí právní služby.

2. Žalovaná vydala dne **19.3.2024** pod svým čj. 10.01-000109/24-0003 rozhodnutí (dále jen „*napadené rozhodnutí*“), kterým rozhodla tak, že se žalobkyni advokát k poskytnutí právní služby za úplatu podle ustanovení § 18c zákona o advokacii, pro soudní řízení vedené u Ústavního soudu o ústavní stížnosti proti rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 20.12.2023, čj. 8 As 251/2023-19. neurčuje, a to z důvodu, že žadatelka nesplnila podmínky ust. § 18 odst. 2 zákona o advokacii, s nimiž by zákon spojoval vznik práva na určení advokáta k poskytnutí právní služby za úplatu a neprokázala, že byla neúspěšná s oslovením alespoň dvou advokátů, u kterých měla poptávat žádanou právní službu, a že ti ji odmítli takovou právní službu poskytnout (ve smyslu ust. § 18c odst. 3 zákona o advokacii). Rozhodnutí bylo žalobkyni doručeno dne 22.3.2024.

II. Žaloba a vyjádření žalované

3. Žalobkyně v žalobě předně namítala nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí, neboť v odůvodnění nebylo uvedeno proč žalovaná postupuje po datu 31.12.2023 v analogických věcech odlišně.
4. Žalobkyně v žalobě poukázala na skutečnost, že v podání ze dne **21.2.2024** výslovně uvedla. *„Jména dvou advokátů, kteří mi odmítli poskytnout požadovanou právní službu, nevádím, a to s odkazem na rozhodnutí České advokátní komory č.j. 10.01-000405/23-002 ze dne 30.8.2023, který mi byl určen advokát k poskytnutí právní služby za úplatu (podání ústavní stížnosti), byť jsem ve formulářové žádosti neuvedla jména dvou advokátů, kteří mi odmítli právní službu ve věci poskytnout.“*
5. Žalobkyně v doplnění ze dne 13.3.2024 připomněla, že ani po 31.12.2023 kdy „*nabyl účinnosti nálezný Ústavního soudu pod sp.zn. Pl. Ús 44/21 se nezměnila ust. § 18 odst. 2 a § 18 c odst. 3 zákona o advokacii*“ tudíž požadavek Komory uvést jména advokátů, kteří odmítli právní službu ve věci poskytnout a tuto skutečnost doložit, jak požadovala Komora např. v rozhodnutí čj. 10.01-000080/24-0005 ze dne 26.2.2024, nemá oporu v zákoně. K tomu žalobkyně v žalobě odkázala na judikaturu správních soudů ohledně jednotnosti rozhodování se stejných případech.
6. Pokud žalovaná požadovala uvést jména dvou advokátů, kteří odmítli právní službu ve věci poskytnout měla žalobkyni vyzvat k odstranění nedostatků žádosti (srov. rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 13.12.2023, čj. 14 A 76/2022-38)
7. Co se týče poznámky žalované v napadeném rozhodnutí, že žalobkyni jsou podmínky určování advokátů dobře známé, neboť se jedná již v pořadí o 76 žádost, tato s ohledem na předvídatelnost rozhodování žalované neobstojí, když v rozhodnutích vydaných žalovanou do 31.12.2023 takový požadavek (doložení odmítnutí právní služby) nebyl uveden.
8. Žalovaná ve vyjádření k žalobě ze dne 1.7.2025 navrhovala, aby soud žalobu jako nedůvodnou podle ustanovení § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.

9. Předně popsala průběh řízení o žádosti žalobkyně před žalovanou. K žádosti i jejímu doplnění žalovaná uvedla, že vzhledem k nové právní úpravě určování advokátů (po zásahu Ústavního soudu do textu zákona o advokacii, Nálezem ve věci sp.zn. Pl. ÚS 44/21) – protože dle ust. § 55a odst. 1 zákona o advokacii se ust. § 37 odst. 3 Správního řádu, SŘ, neuplatňuje... - nebyla žalobkyně jako žadatelka již poučována o aktuálních podmínkách určování advokátů, neboť tohoto poučení se již dříve dostalo sdělením žalované pod čj. 10.32-000052/24-0002 ze dne 6.2.2024 (rozhodnutí žalované tehdy bylo vydáváno ve věci sp.zn. 10.01-000080/24, konkrétně pod čj. 10.01-000080/24-0005 dne 26.2.2024, poznamenává se, že toto rozhodnutí žalované je též napadeno správní žalobou a nadepsaný soud řízení o žalobě vede pod svou sp.zn. 10A 33/2024).
10. Žalovaná trvá na tom, že žalobkyně nesplnila podmínky § 18 odst. 2 zákona o advokacii, neboť neprokázala, že byla neúspěšná s oslovením alespoň dvou advokátů, u nichž poptávala právní službu (ve smyslu § 18c odst. 3 zákona o advokacii). V této věci rovněž uvedla, že žalované není známo, zdali žalobkyně ústavní stížnost podala, pokud ne, jednalo by o spor akademický, neboť předmět žalobkyní poptávané právní služby zanikl.
11. Žádost o určení advokáta k poskytnutí právní služby podala žalobkyně žalované na počátku roku 2024, tj. již za účinnosti zákona č. 349/2023 Sb., který se týká i novely Zákona o advokacii (část Osmnáctá, články XXX a XXXI), a který nabyl účinnosti dnem 1.1.2024 (zákon, kterým se mění některé zákony v souvislosti s konsolidací veřejných rozpočtů). Tato novela mimo jiné přinesla nově znění ust. § 23 odst. 5 (které je ovšem nutno číst ve vztahu k ust. § 18c odst. 3 zákona o advokacii) a zní: *Byl-li advokát určen podle § 18c k poskytnutí právní služby za úplatu, hraď jeho odměnu klient podle právního předpisu upravujícího mimosmluvní odměnu, nedohodne-li se advokát s klientem jinak.*
12. Podle § 18c odst. 3 zákona o advokacii pak platí, že: *Nejde-li o poskytnutí právní služby na náklady státu podle § 23 odst. 3, je žadatel povinen v žádosti podle odstavce 2 doložit, že se neúspěšně pokusil zajistit si poskytnutí právní služby prostřednictvím alespoň dvou oslovených advokátů.*
13. V rovině žalobkyní namítané nejednotnosti ohledně rozhodování žalované ve věcech obdobného charakteru, žalovaná uvedla následující. Žalobkyně sice upozornila na odlišnost posuzování obdobného případu v rámci rozhodnutí žalované ze dne 30. 8. 2023, č. j. 10.01-000405/23-002, nicméně tato námitka dle žalované neobstojí. V době jeho vynesení totiž neexistoval platný právní rámec pro posuzování žádostí o poskytnutí právní služby za úplatu vlivem přijetí nálezu Ústavního soudu ze dne 24. 1.2023, sp. zn. Pl. ÚS 44/21, kterým došlo ke zrušení některých ustanovení zákona o advokacii. V mezidobí do přijetí nové právní úpravy tak žalovaná musela hledat nové přístupy k posuzování žádostí žadatelů o určení advokáta jako placené právní služby. Žalobkyní podaná žádost ze dne 22.3. 2024 byla naproti tomu uskutečněna již za účinnosti zákona č. 349/2023 Sb., který se týká i novely zákona o advokacii a který nabyl účinnosti dnem 1. 1. 2024. Ze znění novely zákona o advokacii, platné ke dni podání předmětné žádosti, vyplývá, že již existovala právní úprava v § 18c zákona o advokacii. Žalobkyní nadnesená rozpornost v rozhodování tak není relevantní, neboť oba případy se odehrály za odlišného právního stavu. Uvedený nálezu Ústavního soudu ani příslušná novela zákona o advokacii se dle žalované navíc nedotkly povinnosti žadatele zakotvené v § 18 odst. 2 zákona o advokacii, tzn. možnost žadatele obrátit se na žalovanou ve věci určení právního zastoupení, nemohl-li si žadatel tuto službu obstarat sám.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.

14. Žalovaná rovněž poznamenala, že ačkoliv se žalobkyně odvolává na nenaplněnou odpovědnost žalované stran jejího přístupu k soudu, sama žalobkyně v tomto směru nepodnikla vlastní kroky. Přirozenou cestou by přitom bylo, aby si sama žalobkyně obstarala právní zastoupení pro její účast před soudem, a to i vzhledem ke skutečnosti, že institut ustanovení a určení má být procesním postupem spíše výjimečným, a nikoliv nárokovým.
15. Ve věci soud na žádost žalobkyně nařídil jednání na 19.6.2025 v 13.00 hod.
16. Podáním doručeným soudem dne 17.6.2025 se žalobkyně omluvila z jednání s tím, že souhlasí, aby jednání proběhlo bez její přítomnosti a doplnila argumentaci k výkladu ustanovení 18 odst. 2 a 18c odst. 3 zákona o advokacii. Žalobkyně v tomto doplnění uvedla, že je toho názoru, že novela zákona o advokacii účinná od 1. 1. 2024 se neprojevila v ustanovení § 18 odst. 2 zákona o advokacii a neprojevila se ani v § 18c odst. 3 zákona o advokacii, kteréžto se dle jejího názoru týkají pouze bezplatné právní služby. Městský soud dle žalobkyně nezohlednil, že novela zákona o advokacii nerespektuje bod 52 nálezu sp. zn. Pl. ÚS 44/21. Tato novela zákona o advokacii nemá ani spojitost se zákonem č. 349/2023 Sb., je pouze přílepkem tohoto zákona, v důsledku čehož není podle žalobkyně souladná s nálezem sp. zn. Pl. ÚS 44/21. Podle žalobkyně žalovaná neuvedla, že její závěr v napadených rozhodnutích je v souladu s nálezem Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 44/21. Žalobkyně má za to, že nebyla dosud vyřešena otázka, zda se novela zákona o advokacii účinná od 1. 1. 2024 měla projevit v ustanovení § 18 odst. 2 zákona o advokacii za účelem vytvoření právního rámce určení pro majetné žadatele, dala proto soudu podnět, aby zvážil předložení této věci Ústavnímu soudu. Novela zákona o advokacii účinná od 1. 1. 2024 (ani náleze Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 44/21) se nedotkla znění ustanovení § 18 odst. 2 zákona o advokacii, protože ten, kdo právní službu poptává, si má přednostně advokáta zvolit. Pokud si jej zvolit nemůže, má se obrátit na soud se žádostí o ustanovení advokáta; teprve v situaci, kdy s touto žádostí úspěšný není, se může na žalovanou obrátit s žádostí o určení advokáta. Žalovaná argumentovala, že pokud žalobkyně chce být v takové míře aktivní vůči soudní moci a podávat desítky či spíše stovky žalob, má si pro zajištění právní pomoci zvolit tu nej přirozenější cestu v podobě zvoleného advokáta, nikoliv se spoléhat na žádosti o ustanovení advokáta soudem či určení advokáta žalovanou. Tyto instituty jsou totiž výjimečnými, nikoliv pravidelnými či téměř nárokovými postupy.
17. Žádost žalobkyně podala již za účinnosti novely zákona o advokacii účinné od 1. 1. 2024. Novela přinesla mimo jiné nové znění ustanovení § 23 odst. 5 zákona o advokacii. Žalovaná v této souvislosti zdůraznila, že se týká právní pomoci za úplatu. Toto ustanovení je však nutno číst ve vztahu k ustanovení § 18c odst. 3 zákona o advokacii, který upravuje situaci, kdy nejde o poskytnutí právní služby na náklady státu podle ustanovení § 23 odst. 3 téhož zákona. Žalobkyně přitom žádala právě o určení advokáta za úplatu, nikoliv o poskytnutí právní služby na náklady státu. V takové situaci však bylo povinností žalobkyně označit alespoň dva advokáty, na které se s žádostí o poskytnutí právní služby obrátila, a kterými byla odmítnuta. Odmítnutí by nadto muselo být žalobkyní prokázáno. Žalobkyně výše uvedené nesplnila.
18. Vzhledem k žádosti žalobkyně o určení advokáta za úplatu se nemohlo v posuzovaném případě jednat o „poskytnutí právní služby na náklady státu“, protože při určení advokáta žadateli za úplatu, hradí odměnu určenému advokátovi klient (zde by to byla žalobkyně). V tom případě ovšem bylo povinností žalobkyně nejen označit alespoň dva advokáty, na které

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.

se obrátila se žádostí o poskytnutí poptávané právní služby, ale také by muselo jít o případ, kdy by jí tito advokáti poptávanou právní službu odmítli poskytnout, a navíc pro proces posouzení podané žádosti o určení advokáta by také žalobkyně musela prokázat, že byla takto oslovenými advokáty odmítnuta.

19. Tuto zákonnou podmínku žalobkyně žádostí nesplnila, a tedy neosvědčila dle ust. § 18 odst. 2 ZA to, že by si nemohla zajistit poskytnutí právních služeb jinak (institut ustanovení zástupce pro řízení o ústavní stížnosti se sice neuplatní, ale stále si mohla a měla žalobkyně advokáta k takové právní službě zvolit – a na tuto možnost zcela rezignovala: proč tak učinila, musí vědět žalobkyně sama...). Žalobkyně tak postupovala zcela vědomě (viz její příloha k formulářové žádosti s datací 21.2.2024, kde výslovně uvádí, že „jména dvou advokátů, kteří mi odmítli poskytnout právní službu, neuvádím“.
20. Poučení o nové právní úpravě (v důsledku novelizace Zákona o advokacii) se žalobkyni již předem dostalo – navíc jak shora též uvedeno, pro dané řízení o žádosti o určení advokáta se ve smyslu § 55a odst. 1 ZA se ust. § 37 odst. 3 SŘ neuplatní (tato úprava platila i před Nálezem i před uvedenou novelou Zákona o advokacii).
21. Žalovaná po zjištění, že se žalobkyně z jednání omluvila, zaslala soudu dne 19.6.2025 dopoledne také omluvu z jednání.

III. Jednání

22. Soud neprovedl důkazy navrhované žalobkyní: napadeným rozhodnutím, žádostí žalobkyně o právní službu ze dne 21.2.2024 a podáním ze dne 13.3.2024. Jedná o součásti předloženého správního spisu, kterým se dokazování neprovádí (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 1. 2009, č. j. 9 Afs 8/2008-117, č. 2383/2011 Sb. NSS). Soud neprovedl důkaz navržený žalobkyní, a to: žádostí ze dne 4. 8. 2023 a rozhodnutím žalované ze dne 30. 8. 2023, č. j. 10.01-000405/23-002, rozhodnutím žalované ze dne 30.6.2023, čj. 10.01-000299/23-002, žádostí ze dne 8.6.2023 a přípisem ČAK čj. 10.01-000205/23-002 ze dne 18.10.2023. O obsahu těchto listin není mezi stranami sporu, provedení těchto důkazů je tak pro předmět nynější věci nadbytečné.
23. Podle § 49 odst. 12 s.ř.s. „Rozsudek se vyhláší ústně, proběhlo-li ve věci jednání a při vyhlášení je přítomen alespoň jeden účastník nebo osoba zúčastněná na řízení anebo veřejnost. Jsou-li při vyhlášení rozsudku přítomny pouze soudní osoby, rozsudek soud vyhlásí vyvěšením zkráceného písemného vyhotovení bez odůvodnění na úřední desce soudu po dobu čtrnácti dnů; den vyhlášení se na písemném vyhotovení poznamená.“
24. Vzhledem k nepřítomnosti účastníků řízení u jednání soud ve smyslu § 49 odst. 12 s.ř.s. rozsudek vyhlásil vyvěšením zkráceného písemného vyhotovení bez odůvodnění na úřední desce soudu.

IV. Posouzení věci Městským soudem v Praze

25. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Soud přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí v rozsahu uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán (§ 75 odst. 2 věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“), jakož i z pohledu vad, k nimž je povinen přihlížet z úřední povinnosti, a vycházel přitom ze skutkového i právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.

26. Ze spisu žalované soud zjistil následující rozhodné skutečnosti.
27. Žalobkyně u žalované podala žádost dne 21.2.2024 o určení advokáta právní služby za úplatu dle § 18c zákona o advokacii. V žádosti uvedla, že požaduje určení advokáta pro soudní řízení vedené u Ústavního soudu o ústavní stížnosti proti rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 20.12.2023, čj. 8 As 251/2023-19. V tomto podání uvedla, že podává tři žádosti o určení advokáta k poskytnutí právní služby. Jednou z těchto věcí mělo být řízení „proti čj. 8As 251/2023-19 ze dne 20.12.2023“. Toto podání nazvané „průvodní dopis“ byl žalované doručen dne 23.2.2024. K uvedenému „průvodnímu dopisu“ přiložila formulářovou žádost (datovanou dnem 21.2.2024) o určení advokáta k poskytnutí právní služby za úplatu pro fyzickou osobu dle ust. § 18c odst. 4 věta druhá zákona o advokacii, a podání (dopis) datované dnem 21.2.2024 označené jako „příloha k formuláři“. Uvedené podání následně žalobkyně vůči žalované doplnila, a to „průvodním dopisem“ ze dne 13.3.2024 (žalované doručeno dne 14.3.2024), kterým žádala o jedno nové určení advokáta k poskytnutí právní služby, a ve třech případech doplňovala předchozí žádosti o určení advokáta k poskytnutí právní služby.
28. Žalobkyně v podání ze dne **21.2.2024** výslovně uvedla. *„Jména dvou advokátů, kteří mi odmítli poskytnout požadovanou právní službu, neuvádím, a to s odkazem na rozhodnutí České advokátní komory č.j. 10.01-000405/23-002 ze dne 30.8.2023, který mi byl určen advokát k poskytnutí právní služby za úplaty (podání ústavní stížnosti), byť jsem ve formulářové žádosti neuvedla jména dvou advokátů, kteří mi odmítli právní službu ve věci poskytnout.“* Žalobkyně v doplnění ze dne 13.3.2024 připomněla, že ani po 31.12.2023 kdy *„nabyl účinnosti nález Ústavního soudu pod sp.zn. Pl. Ús 44/21 se nezměnila ust. § 18 odst. 2 a § 18 c odst. 3 zákona o advokacii“* proto požadavek žalované uvést jména advokátů, kteří odmítli právní službu ve věci poskytnout a tuto skutečnost doložit, jak požadovala Komora např. v rozhodnutí čj. 10.01-000080/24-0005 ze dne 26.2.2024, nemá oporu v zákoně. K tomu žalobkyně v žalobě odkázala na judikaturu správních soudů ohledně jednotnosti rozhodování se stejných případech.
29. Žalovaná vydala dne **19.3.2024** pod svým čj. 10.01-000109/24-0003 rozhodnutí (dále jen *„napadené rozhodnutí“*), kterým rozhodla tak, že se žalobkyni advokát k poskytnutí právní služby za úplaty podle ustanovení § 18c zákona o advokacii, neurčuje, a to z důvodu, že žadatelka nesplnila podmínky ust. § 18 odst. 2 zákona o advokacii, s nimiž by zákon spojoval vznik práva na určení advokáta k poskytnutí právní služby za úplaty a neprokázala, že byla neúspěšná s oslovením alespoň dvou advokátů, u kterých měla poptávat žádanou právní službu, a že ti ji odmítli takovou právní službu poskytnout (ve smyslu ust. § 18c odst. 3 zákona o advokacii). Rozhodnutí bylo žalobkyni doručeno dne 22.3.2024.
30. Soud dále přistoupil k vypořádání žalobních námitek.
31. Předmětem sporu v projednávané věci je posouzení otázky, zda je nutné, aby žalobkyně ve své žádosti o určení advokáta k poskytnutí právní služby za úplaty ve smyslu § 18c zákona o advokacii doložila, že se bezúspěšně pokusila zajistit si poskytnutí právní služby prostřednictvím alespoň dvou oslovených advokátů.
32. Zákon o advokacii stanovuje pro určení advokáta k poskytnutí právní služby několik podmínek, které musí být splněny kumulativně.
33. V první řadě zásadní podmínky vyplývají z § 18 odst. 2 zákona o advokacii. Podle tohoto ustanovení tedy ten, kdo nesplňuje podmínky pro ustanovení advokáta soudem podle zvláštních právních předpisů a ani si nemůže zajistit poskytnutí právních služeb jinak (dále

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.

jen „žadatel“), má právo, aby mu Komora na základě jeho včasné žádosti určila advokáta k poskytnutí

34. a) právní porady podle § 18a nebo
35. b) právní služby podle § 18c.
36. Na žádost je nutno aplikovat další podmínky vyplývající z ustanovení § 18c odst. 3 zákona o advokacii, podle něhož platí, že *„nejde-li o poskytnutí právní služby na náklady státu podle § 23 odst. 3, je žadatel povinen v žádosti podle odstavce 2 doložit, že se neúspěšně pokusil zajistit si poskytnutí právní služby prostřednictvím alespoň dvou oslovených advokátů.“*
37. Z tohoto citovaného ustanovení zákona o advokacii vyplývá, že žadatel je povinen doložit, že se neúspěšně pokusil zajistit si poskytnutí právní služby prostřednictvím alespoň dvou oslovených advokátů tehdy, kdy se domáhá určení advokáta jinak, než na náklady státu v případech uvedených v § 23 odst. 3 zákona o advokacii. O které případy konkrétně jde, vyplývá poté z ustanovení § 23 odst. 3 zákona o advokacii.
38. S účinností zákona č. 349/2023 Sb. od 1. 1. 2024 dle § 23 odst. 3 zákona o advokacii platí, že *„byl-li advokát určen podle § 18c k poskytnutí právní služby bezplatně a spočívá-li právní služba v zastoupení v řízení před orgány veřejné správy a v řízení před Ústavním soudem, hradí jeho odměnu stát podle právního předpisu upravujícího mimosmluvní odměnu, není-li stanoveno jinak. V ostatních věcech má advokát určený podle § 18c k poskytnutí právní služby bezplatně pouze nárok na poskytnutí náhrady podle stavovského předpisu. Ustanovení § 22 odst. 1 části věty za středníkem se nepoužije.“*
39. Soud rovněž odkazuje na ustanovení § 23 odst. 5 zákona o advokacii, podle kterého *„byl-li advokát určen podle § 18c k poskytnutí právní služby za úplatu, hradí jeho odměnu klient podle právního předpisu upravujícího mimosmluvní odměnu, nedohodne-li se advokát s klientem jinak.“*
40. Soud uvedené tedy shrnuje tak, že žadatelé od 1. 1. 2024 dle § 18c odst. 1 zákona o advokacii nejsou k určení advokáta pro poskytnutí právní služby nijak omezeni na nepříznivé majetkové poměry (a jejich prokázání). Mohou tedy žádat o bezplatné určení advokáta, kdy náklady na odměnu advokáta žadatel nehradí a v případech stanovených v § 23 odst. 3 zákona o advokacii ji hradí stát. Kromě toho ve všech případech mohou žádat o určení advokáta za úplatu, kterou však žadatelé hradí z vlastních prostředků.
41. Pro určení advokáta k poskytnutí právní služby žadatelé nicméně stále musí splnit výchozí podmínky dle § 18 odst. 2 zákona o advokacii, tj. především to, že si žadatel nemůže zajistit poskytnutí právních služeb jinak. Právě k prokázání této podmínky se pak vztahuje podmínka stanovená v ustanovení § 18c odst. 3 zákona o advokacii. Podle ní je žadatel, pokud nejde o poskytnutí právní služby na náklady státu v případech dle § 23 odst. 3 zákona o advokacii, povinen v žádosti doložit, že se neúspěšně pokusil zajistit si poskytnutí právní služby prostřednictvím alespoň dvou oslovených advokátů. Jestliže totiž žadatel prokáže, že i přes ochotu uhradit odměnu advokáta opakovaně nebyl schopen si právní služby zajistit (tj. zajistit si ji jinak než určením), je na místě určit advokáta takovému žadateli rozhodnutím žalované.
42. Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 44/21 vytkl tedy původní právní úpravě toliko vyloučení právní pomoci z jiných důvodů než příjmových a majetkových poměrů. Vyloučení této podmínky z ustanovení § 18c odst. 1 zákona o advokacii pak potvrdila novela

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.

účinná od 1. 1. 2024. Zákonodárce proto podle názoru městského soudu dostatečně reagoval na tento nález a umožnil tak určení advokáta k právní službě v případech jak bezplatných žádostí, tak žádostí za úplatu. Městský soud tedy neshledal důvod k odklonu od závěru, který k namítané protiústavnosti novely vyslovil zejména v bodě 27 rozsudku ve věci sp. zn. 10 A 41/2024. Další podmínky, za jejichž splnění lze advokáta určit (konkrétně žalobkyní namítané § 18 odst. 2 a § 18c odst. 3 zákona o advokacii), pak podle výše vyloženého názoru soudu (vycházejí ze smyslu a účelu těchto podmínek) obstojí již zcela nezávisle na ustanovení § 18c odst. 1 zákona o advokacii a nijak nebrání žadatelům, aby se domohli poskytování právních služeb ať už na základě bezplatné či úplatné žádosti. Podle názoru městského soudu proto nebylo tedy třeba, aby zákonodárce tyto podmínky zvláště přehodnotil či dával do souladu se závěry nálezu.

43. Soud dále vycházel z toho, že po nálezu Pl. ÚS 44/21 byla zřejmá potřeba novelizace zákona o advokacii, neboť nález předmětnou část ustanovení § 18c odst. 1 zákona o advokacii zrušil s účinností k 31. 12. 2023. Z logiky věci byl pak zřejmý předmět novelizace, tedy to, že se bude týkat úpravy, která bude reagovat na zmíněný nález, tj. že zejména umožní určení advokáta k poskytování právních služeb i za úplatu. V tom pak dle soudu přijatá novelizace zákona o advokacii souvisí i s konsolidací veřejných rozpočtů, neboť v zákoně o advokacii byly upraveny podmínky jak pro případy, kdy nebude pro právní službu určen advokát na náklady státu (tj. veřejného rozpočtu), tak podmínky, kdy se tak naopak na náklady státu stane. Soud zde proto nespatřuje žádnou okolnost, která by mohl mít vliv na protiústavnost legislativního procesu a neshledal tedy důvod v této souvislosti podat návrh dle čl. 95 odst. 2 Ústavy.
44. Z obsahu žádosti žalobkyně vůči žalované vyplývá, že žalobkyně o určení advokáta na náklady státu nepožádala, neboť v žádosti sama výslovně uvedla, že požádala o určení advokátů k poskytnutí úplatné právní služby (úhrada nákladů z vlastních prostředků). Žalobkyně tedy k určení advokáta k poskytnutí právní služby – zastoupení v řízení před Ústavním soudem hodlala toto zastoupení hradit sama.
45. Vzhledem k podmínkám dle § 18 odst. 2 ve spojení s § 18c odst. 3 zákona o advokacii pak žalovaná zcela podle názoru soudu legitimně požadovala po žalobkyni, aby splnila v něm vyjádřenou podmínku doložit neúspěšně oslovení dvou advokátů.
46. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 10. 4. 2024, č. j. 7 As 194/2023-41 poukázal na to, že důkazní břemeno v této otázce tíží žalobkyni. Vyložil, že bylo „na stěžovatelce, aby dostatečně prokazatelným způsobem osvědčila, že ji jmenovaní advokáti skutečně odmítli, to se jí však nepodařilo. Nejvyšší správní soud tedy souhlasí se žalovanou a krajským soudem, že stěžovatelka nedoložila, že se neúspěšně pokusila zajistit si poskytnutí právní služby prostřednictvím alespoň dvou oslovených advokátů (§ 18c odst. 3 zákona o advokacii). Stěžovatelka sice v žádosti uvedla jména tří advokátů, avšak potvrzení o odmítnutí poskytnutí právní služby nedoložila ani u jednoho z nich. Uvedené vyvolává nemožnost vyhovění žádosti z důvodu nesplnění podmínky dle § 18c odst. 3 zákona o advokacii, tedy nedoložení potvrzením jména dvou konkrétních advokátů, kteří stěžovatelce odmítli poskytnout právní službu. Jelikož podmínky stanovené zákonem o advokacii musí být splněny kumulativně, již jen z tohoto důvodu nemohla být žádost stěžovatelky úspěšná (obdobně srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 2. 2024, č. j. 7 As 217/2023-28)“.
47. Žalobkyně ke své žádosti uvedla, že ani nemíní doložit (s odkazem na rozhodnutí ČAK ze dne 30.8.2023), že požádala dva konkrétní advokáty o poskytnutí právního zastoupení,

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.

neboť se dovolávala shodného postupu jako v odkazovaném rozhodnutí žalované. Tím ovšem žalobkyně neprokázala, že si požadovanou právní službu nemohla zajistit jinak oslovením alespoň dvou advokátů, nebyla naplněna výchozí podmínka dle § 18 odst. 2 zákona o advokacii ve spojení s § 18c odst. 3 zákona o advokacii, tj. žalobkyně neprokázala, že si nemůže zajistit poskytnutí právní služby jinak. Městský soud v Praze se tedy ztotožnil se žalovanou, že žalobkyně neosvědčila nemožnost zajistit si právní služby jinak dle § 18 odst. 2 ve spojení s § 18c odst. 3 zákona o advokacii. Na tomto závěru nezmění nic ani námitka žalobkyně, že žalovaná v dřívějším skutkově shodném případě žalobkyni v žádosti vyhověla, ačkoli tato rovněž neuvedla jména dvou advokátů, kteří jí odmítli právně zastoupit. Jak žalovaná ve svém vyjádření k žalobě uvedla, zde je významné časové ukotvení všech porovnávaných žádostí, kdy z toho důvodu existovaly pro některé z nich odlišné právní podmínky. V mezidobí mezi vyhlášením derogačního nálezu Ústavního soudu ze dne 24. 1. 2023, sp. zn. Pl. ÚS 44/21, a okamžikem, kdy se stal tento nálezh vykonatelným, nebyla právně upravena možnost určení advokáta k poskytnutí právní služby za úplatu. V situaci, kdy došlo k vyhlášení předmětného nálezu Ústavního soudu, ovšem za současné neexistence pozitivní právní regulace, která by na něj reagovala, musela žalovaná i v rozhodnutí ze dne 30. 8. 2023 zcela legitimně hledat postupy, jak žádosti žadatelů ohledně určení úplatného poskytnutí právních služeb vypořádat v souladu se závěry nálezu. Žalobkyně se tak na základě jediného rozhodnutí ze dne 30. 8. 2023 nemůže dovolávat dobré víry v jednotnost správní praxe žalované, když tato v podstatě neexistovala a vyvíjela se.

48. Soud shledal, že žalovaná rozhodnutí ze dne 26. 2. 2024 vydala již za účinnosti novely zákona o advokacii od 1. 1. 2024, tj. za odlišného právního stavu oproti dřívějšímu rozhodnutí žalované ze dne 30. 8. 2023. V době vydání žalovaného rozhodnutí, byly již zákonem č. 349/2023 Sb., vymezeny podmínky pro žádosti o určení advokáta bezplatně a za úplatu. Právě pro odlišný právní stav v době vydání těchto rozhodnutí nelze činit závěr o překvapivosti rozhodnutí žalované ze dne 22.3. 2024 oproti rozhodnutí ze dne 30. 8. 2023.
49. Soud přisvědčil žalobkyni v tom, že rozhodnutí žalované ze dne 26. 1. 2024 postrádá část odůvodnění, v níž by se žalovaná vypořádala odlišným postupem od rozhodnutí ze dne 30. 8. 2023, jak žalobkyně navrhla. Tato skutečnost nicméně nepostihuje rozhodnutí žalované takovými vadami, které by zakládaly i jeho nepřezkoumatelnost pro nesrozumitelnost nebo nedostatek důvodů. Podstata jejích úvah totiž spočívá na jasně definovaných pravidlech § 18 odst. 2 a § 18c odst. 3 zákona o advokacii, jejichž požadavkům žalobkyně při své žádosti nevyhověla, a která jsou sama o sobě dostatečným podkladem pro vyvození příslušných závěrů ohledně posouzení žádosti žalobkyně.
50. Žalobkyní přednesená argumentace, dle níž měla žalovaná pochybit v tom smyslu, že žalobkyni nevyzvala k doplnění žádosti podle § 37 odst. 3 a § 45 odst. 2 zák. č. 500/2004 Sb., správní řád, pokud dospěla k názoru, že nevyhovuje zákonným požadavkům, není rovněž správným. Jak totiž vyplývá z § 55a odst. 1 zákona o advokacii, ustanovení § 13, § 15 odst. 4, § 18, 35, § 36 odst. 3, § 37 odst. 3, § 41, § 45 odst. 2, § 47, 49, § 51 odst. 2, § 80 až 93, § 100 až 129, § 131, 133, § 137 až 139, § 152 a 178 správního řádu se ve věcech uvedených v § 18a až 18c zákona o advokacii nepoužijí. Zákon o advokacii současně žádné ustanovení, jež by žalované prikazovalo tuto výzvu provést neobsahuje. Ke stejnému závěru dospěl i Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 29. 2. 2024, č. j. 7 As 217/2023-28: *„Žalovaná přitom neodstraňuje neurčitost či jiné vady žádosti, jako v běžném správním řízení (§ 55a odst. 1 zákona o advokacii). Žalované proto nelze vytýkat, že žádost stěžovatelky posoudila podle jejího obsahu a rozhodla o neurčení advokáta také z důvodu, že stěžovatelka nedoložila tvrzené odmítnutí*

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.

poskytnutí právních služeb;“ nebo v rozsudku ze dne 28. 7. 2021, č. j. 8 As 138/2021-30, v němž s odkazem na § 55a zákona o advokacii konstatoval: „*v řízení o určení advokáta [...] žalovaná nemá povinnost vyzývat žadatele k odstranění vad podání*“. Shodný názor zastává i městský soud (srov. rozsudky č. j. 11 A 77/2023-69 z 9. 4. 2024, bod 38, č. j. 9 A 93/2022-61 z 27. 3. 2024, bod 37 a 38, č. j. 15 A 5/2023-36 z 12. 12. 2023, bod 21, nebo č. j. 17 A 93/2022-42 z 25. 7. 2023). Žalovaná proto ani v tomto aspektu svého postupu nijak nepochybila.

IV. Závěr a náklady řízení

51. Žalobkyně požádala žalovanou o určení advokáta k poskytnutí právní služby za úplatu podle § 18c zákona o advokacii. Jelikož se proto nejednalo o případ hrazení odměny advokáta státem ve smyslu § 23 odst. 3 zákona o advokacii, žalobkyně byla povinna dle § 18 odst. 2 ve spojení s § 18c odst. 3 zákona o advokacii doložit, že se bezúspěšně pokoušela oslovit alespoň dva advokáty. To žalobkyně nesplnila, proto nevyhověla podmínkám pro určení advokáta k právní službě za úplatu. Žalovaná současně nebyla povinna žalobkyni k odstranění vad její žádosti vyzývat, či ji jakkoliv poučovat. S dalšími dílčími námitkami se soud neztotožnil.
52. Soud tedy neshledal žalobu důvodnou, a proto ji zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).
53. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně neměla ve věci úspěch, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení, a žalované nevznikly žádné náklady nad rámec její obvyklé úřední činnosti, proto jí soud jejich náhradu nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 611/6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Soud přiznané osvobození od soudních poplatků kdykoliv za řízení odejme, a to i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly. Přiznané osvobození se vztahuje i na řízení o kasační stížnosti.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.

Praha 19. června 2025

JUDr. Ing. Viera Horčicová v.r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.